

Parlament, 4 de desembre de 2019

[Salutació protocol·lària a les autoritats presents]

“No hem de dir sempre el mateix, sinó proposar-nos sempre el mateix”. Ho deia Ciceró, referint-se a la constància en els fins i no en les paraules. Ell explicava que, si la tempesta no deixava que una nau arribés a un port seguint un rumb dret, seria absurd d’entestar-se a córrer un perill, podent aconseguir el mateix maniobrant i donant bordades.

Volem agrair, en primer lloc, que des del Parlament de Catalunya, la seu de la sobirania d’aquest país, se’ns doni la oportunitat d’expressar-los la feina que fa la Federació d’Ateneus de Catalunya, però sobretot, la tasca que duen a terme desenes de milers de persones cada dia a Catalunya. Aquest capital humà és un dels pilars bàsics del manteniment de la cultura del país.

Ciceró esmentava la constància, una virtut que ha definit a la perfecció l’ateneisme des dels seus orígens a mitjans segle XIX, quan les fàbriques i el camp polaritzaven el país i l’escolartització i la cultura patien en un segon pla, a l’espera d’un nou moment de floriment.

Avui sóc aquí com a representant d’un moviment associatiu que aglutina 179 entitats culturals a tot el país i una massa social de prop de 90.000 persones; unes entitats que reben molts noms (Casal, Societat, Casino, Orfeó... i un llarg etcètera) i que s’engloben dins la denominació comuna ‘Ateneus’. No en va, el mot ‘ateneu’ deriva d’un altre clàssic, en aquest cas de la deessa grega Atena, que representava la saviesa. Impregnats d’aquest esperit, avui som presents a 33 de les 43 comarques de Catalunya i a 119 municipis d’arreu del país.

La Federació d’Ateneus de Catalunya, l’entitat que presideixo i que els represento aquí, és una entitat de segon grau que es va fundar el 1983 per donar resposta a la trajectòria i les inquietuds comunes de tot aquest moviment. Un moviment que, amb la constància que els citava al principi, ha aconseguit mantenir, fins i tot en els temps més foscos de la dictadura, una xarxa de cultura, d’humanitat i de democràcia arreu del

país. La nostra finalitat és molt clara: potenciar, facilitar i millorar la tasca de les entitats socioculturals d'arreu del Principat.

Per nosaltres, és molt important poder fer de pont entre les nostres entitats i les administracions, posant totes les eines necessàries per vertebrar una xarxa que, conjuntament amb l'organització d'alguns esdeveniments de gran format com ara els Premis Ateneus, la Trobada Nacional, el turisme ateneístic i les assemblees anuals, cohesioni i faci anar a l'una un moviment que és proporcionalment divers a la realitat sociocultural, geogràfica i demogràfica de Catalunya.

Des de la Federació facilitem també serveis i formació. Per què, quina altra utilitat podria tenir la nostra federació si no és ajudar les entitats quan ho necessiten? Només el 2018, 150 entitats van demanar i accedir als serveis i els convenis que la Federació d'Ateneus té al seu catàleg. Provenents de 150 entitats, van sorgir 844 sol·licituds de serveis, una xifra que superava en 250 peticions els serveis prestats l'any anterior. I si fem l'històric dels darrers anys, el 2010 ens trobàvem 92 entitats sol·licitants i 237 serveis prestats en total. Per tant, hi ha una clara necessitat creixent que es genera entre les entitats, i que la Federació ajuda a resoldre.

I com ho fem? La Federació ofereix ara mateix una àmplia gamma de serveis vinculats als àmbits de la Dinamització Cultural (un projecte del qual se n'han beneficiat ja 14 ateneus), la Comunicació, serveis en matèria comptable i fiscal, el servei jurídic, les assegurances, material, la pròpia formació com a servei, recursos humans, subvencions, arquitectura i enginyeria, gastronomia, gestió d'equipaments o subministraments i eficiència energètica.

D'entre tots aquests serveis, des de la FAC també tenim un catàleg trimestral de beques, com són les 'Beques tots hi tenim lloc'. Tots hi tenim lloc és un programa de cohesió social i lleure que, des del 2012, ofereix activitats socioculturals dels ateneus a persones que es troben en risc d'exclusió social amb l'objectiu d'acostar-los i integrar-los a la societat. D'aquestes n'hem repartit 1.800 des del 2014.

La Beca Terra d'Ateneus, és una col·laboració anual amb l'Institut Ramon Muntaner i l'Editorial Afers, que consisteix en un projecte de recerca centrat en l'estudi de la repercussió social de l'associacionisme cultural ateneístic en un territori concret dins de l'àmbit català des del punt de

vista històric. Fins ara hem publicat quatre llibres amb les obres guanyadores de la beca. Cal agrair el suport de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat.

Parlant d'història, ara mateix estem treballant també en el projecte del Metarxiu dels Ateneus, un compendi d'informació històrica dels nostres ateneus digitalitzada amb cura per posar-la a l'abast del coneixement global. Finalment, el Mosaic Ciutadà, en l'àmbit comunitari, que pretén fomentar la participació i el treball en xarxa entre entitats d'un mateix barri a Barcelona com ara Sant Andreu, les Corts o Horta i que ara volem exportar a tot el país.

A aquests serveis nosaltres hi sumem d'altres que tenen un valor afegit, com els diversos espais dels ateneus, les seves sales són veritables joies, o un catàleg bibliotecari notable que estem conformant a partir de les publicacions, tant de llibres com de butlletins i també audiovisuals. Tot, material bibliogràfic que generen les nostres entitats, i que es pot consultar a la nostra seu.

La FAC, tal i com anomenem la Federació d'Ateneus de Catalunya, també és rica en catàlegs de propostes externes que contenen actuacions en viu, xerrades i conferències, exposicions, rutes i vistes guiades o altres. Volem que els ateneus sigui entitats dinàmiques que estimulin l'atracció de coneixement i de noves idees. Nogensmenys, jo sempre dic que en un ateneu, tan important és recollir les cadires quan s'acaba una activitat com tenir una persona que es quedi a la porta i s'aturi a parlar i a copsar sensacions amb el públic que surt. Els parlo per experiència pròpia; potser ens apareixerà una persona que ens entretindrà durant cinc minuts i allò ens regalarà una idea que després es traduirà en un nou projecte, o una proposta d'espectacle.

De fet, des de la FAC hem encetat diversos projectes que molts ateneus han reproduït després per la seva banda. Parlem del cas, per exemple, de les residències artístiques, on cedim espais a petits grups impulsats per gent amb idees, que volen o necessiten un lloc on assajar o preparar un espectacle. Els ateneus som això, entitats culturals amb les portes obertes.

La formació, els avançava, és un element fonamental i característic dels ateneus. De fet, estic en condicions de dir-los que ha estat un pilar

fonamental i una ensenya al llarg de tota la nostra història. Ja ho deuen saber, els qui hagin llegit l'obra *Tusculanes* de Ciceró al qui fèiem referència al principi de la meua intervenció: "Així com un camp sense conreu, per fèrtil que sigui, no pot ésser productiu, tampoc l'ànima sense educació".

La formació i l'educació són dos conceptes que es troben al gènesi dels ateneus. L'encaix dins de la nostra societat potser és una mica diferent al de fa 150 anys, però segueix essent conceptualment estable. Molts coneixeran el paper que van tenir molts ateneus a les seves poblacions durant l'època industrial i abans de la Guerra Civil. En aquella època, les escoles populars ajudaven els treballadors de les fàbriques o als seus fills a poder tenir una oportunitat per combatre les importants taxes d'analfabetisme de l'època, sempre per sota de la mitjana estatal.

Avui, en un món completament diferent al que van conèixer els pares dels nostres rebesavis, tenim iniciatives educatives com les que suggereix l'Escola de l'Ateneu Igualadí, o bé l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès o la Universitat Popular el Centre Democràtic de Caldes de Montbui, per citar-los tres exemples notables i notoris.

Des de la FAC, nosaltres enfoquem la formació més aviat que a la gestió en diferents aspectes interns que afecten directament al dia a dia de les entitats, i també en resposta a moltes de les necessitats que ens fan arribar. Així, donem formació en gestió econòmica, gestió en assegurances, gestió de les subvencions i d'altre com ara gestió en l'àmbit jurídic. Recordem que la nostra finalitat és donar servei a les nostres entitats, que trobin el suport i l'acompanyament que puguin necessitar en la nostra estructura.

Fins ara els hem parlat de constància, d'educació, de formació, d'obertura, de coneixement... en definitiva, els estem descrivint una sèrie de valors que ens representen. La xarxa associativa cultural de Catalunya s'identifica, efectivament també, pel foment d'una catalanitat integradora i no excloent, la promoció de la cultura del país en totes les seves formes i disciplines i el treball per dinamitzar i millorar les condicions de vida en els seus respectius àmbits locals. Fomentem i exportem cultura catalana popular, lluny dels focus dels grans escenaris, o de les superproduccions cultural del país. El 2018 vàrem ser presents a

l'Smithsonian Folklife de Washington, on la cultura catalana era una de les dues convidades del festival americà.

Aquest punt d'amateurisme amb el qual ens sentim plenament identificats també és un dels aspectes que es relacionen amb la formació de la qual en parlàvem fa tot just uns instants. Dels teatres dels ateneus no només n'han sortit grans obres sinó que també alguns actors insígnia del país. Per tant, és molt important que puguem seguir fent aquesta feina formativa perquè això ens permet completar el cercle en aquest sentit.

Parlem d'amateurisme, sí, però no deixem caure-hi una pàtina negativa a sobre. No som teatres de segones, ni ens dediquem, com ja estan veient, només a fer teatre. És més, les xifres parlen per si soles. El 2017, les darreres dades que tenim, en el total dels nostres ateneus federats es van produir 10.700 activitats que van tenir una afluència total de públic d'1.540.000 persones.

Hi ha diversos estudis sobre associacionisme català que situen l'ateneisme com el segon moviment associacionista de Catalunya, en un frec a frec amb les associacions sardanístiques i esbarts, i ben per sobre de colles de diables, corals, castellers, pessebristes. Gegants, tres tombs, cantaires o colles de bastoners. Ja ho veuen, parlem de cultura popular i tradicional, qüestions diverses que van més enllà de l'escena teatral, i que són patrimoni indiscutible de la cultura que defineix aquest país. No se'ns escapa que una bona part de la població associa part de la cultura popular i el folklore en general al menysteniment, per això és feina nostra posar en valor la importància de mantenir vives les nostres tradicions més arrelades, perquè tenen un segon paper, que va més enllà del gaudi de la cultura i la tradició: la inclusió de la gent que arriba a Catalunya.

Un dels nostres gestors culturals de capçalera, a qui vam concedir l'honor de fer la ponència inaugural del 6è Congrés d'Ateneus de Catalunya, Pep Montes, sempre ens diu que "l'acció voluntària dels ciutadans que s'organitzen per tal d'aconseguir determinats objectius en els camps cultural, social, educatiu, esportiu o de qualsevol altre mena, genera xarxes de relació entre les persones que contribueixen a crear espais de socialització basats en la confiança, el respecte i la solidaritat".

Des de les entitats culturals, com bé ens explica, assumim la diferència com un element positiu, com un factor de riquesa, que eixampla el coneixement del món i ens ofereix noves perspectives per afrontar la nostra vida quotidiana. La diferència no és una amenaça, sinó una oportunitat. Però no ens podem quedar en el pla teòric, sinó que hem de ser capaços també de sortir al carrer, i fer-ho. La conclusió és que volem fer dels ateneus una porta d'entrada a persones nouvingudes a la nostra terra a través de la Cultura. En aquest camp ja hem començat a traçar un camí, però creiem que encara podem i volem anar molt més enllà.

Un altre dels pilars fonamentals que ens caracteritzen, com ja hauran notat, són les persones. Els socis dels 179 ateneus federats, són el motor que fa funcionar els ateneus, la seva base i en justifiquen l'existència. En aquest punt, m'aturo un instant per fer una menció als ateneus, als seus directius i als socis que donen vida a aquestes entitats culturals singulars pel treball que fan cada dia, i la perseverança de tants anys que acumulen en el seu bagatge.

Agafant xifres de l'any 2017, les del nostre darrer anuari, abans els avançàvem que tenim una massa social total que es mou entre les 90.000 persones. Això vol dir que tenim 507 associats de mitjana per entitat, dels quals l'interval d'edat és de 50 anys, una edat lleugerament alta però no fins als extrems que de vegades es caracteritzen de la clàssica imatge de gent gran jugant al dòmino. És una dada mitjana, la qual cosa vol dir que en un ateneu hi trobarem tant gent gran jugant a cartes, actuant en una coral o participant en alguna altra activitat, com també molta gent jove fent les primeres passes en el món de lael ball de bastons, el teatre o qualsevol altre activitat.

Un exemple d'això el trobaran a les seves poblacions durant aquests dies de Nadal. Les representacions dels Pastorets, en totes les seves vessants, és un dels patrimoni culturals que ens deixen els ateneus del país. Enguany, en col·laboració amb la Coordinadora de Pastorets de Catalunya publicarem la programació més gran de representacions de pastorets que s'ha editat mai a Catalunya, perquè de Pastorets no només se'n representen als ateneus, com bé saben.

En una representació de pastorets hi participen totes les franges d'edat que existeixen. D'avis a infants fins a xiquets recent nascuts, i no és pas broma, perquè ateneus com El Círcol de Badalona ens explicaven en un

número de la Revista Ateneus, que és la nostra publicació semestral (que, per cert, com a il·lustríssims diputats reben aquí), que en moments de manca de nens Jesús, havien sortit al carrer a buscar famílies voluntàries que volguessin que els seus nadons participessin en la representació. I els puc ben assegurar, que pel que ens explicaven, amb una resposta de la gent molt notable.

Com veuen, estem fent referència a amateurisme i, en aquest darrer cas a voluntaris. Múltiples generacions d'actors amateurs en representacions, algunes de gran format, al servei de la cultura i de l'entitat i, en el cas que els traslladàvem dels pastorets, amb la platea plena de gom a gom de gent vibrant. I en el cas d'alguns municipis i ateneus, amb representacions al carrer de gran format.

El voluntariat, doncs, és bàsic per les nostres entitats, per l'associacionisme cultural. Sense aquest component, seria impossible que cap dels nostres ateneus sobrevisqués. És per això que la feina que fa la Federació d'Ateneus de Catalunya és tant important per poder donar suport a juntes d'entitats que no tinguin expertesa en la gestió interna d'una organització, o que no tenen els suficients recursos per contractar algú per gestionar un tema concret. En aquest sentit, no defugim el debat sobre la professionalització o no de determinades àrees dels ateneus, una conversa que és ben viva entre la nostra comunitat i que incentivem a tenir.

Recuperant les dades del 2017 a les quals anem fent referència, i que surten de l'Anuari que vam publicar aquell any, vam registrar un total de 3.590 voluntaris en el conjunt de les nostres entitats federades, i 694 més com a personal remunerat. La mitjana del pressupost d'una entitat es de 144.500€, i el pressupost total acumulat de totes, arriba a sumar vora els 24,5 milions d'€. A tot això, cal tornar a assenyalar que tenim ateneus diversos, i això vol dir que n'hi ha alguns que tenen un pressupost alt, i d'altres (la gran majoria) que en tenen un de bastant més reduït, la qual cosa ens omple amb més raó de la responsabilitat de fer-los arribar els nostres serveis i recursos.

Efectivament doncs, tenim ateneus grans i ateneus petits. Ateneus urbans i ateneus rurals, les eternes dicotomies d'aquest i de qualsevol país. Estem orgullosos de poder anar estenent el moviment, i que algú

algun dia pugui dir que a cada poble hi ha un ateneu, enlloc del caixer d'algun banc determinat.

Fem referència doncs als espais. El patrimoni arquitectònic dels ateneus és literalment espectacular, i el podran gaudir, en part, si tenen accés al documental (que fa un repàs històric també) 'Ateneus: llavor de llibertat', que vàrem estrenar el passat mes de setembre a la Filmoteca de Catalunya en una producció amb Nosotros Films.

Des de la FAC treballem per preservar tot aquest patrimoni que componen els nostres teatres populars i els equipaments cívics i esportius als quals els ateneus donen vida dins dels seus espais de socialització.

Preservar el patrimoni, en aquest cas la pedra estrictament, comporta un cost altíssim per les nostres entitats. Com els comentàvem, en la majoria dels casos els pressupostos són reduïts, i arreglar una façana o reformar un teatre que ha pogut quedar una mica obsolet, es fa una fita difícil d'assolir. En aquest sentit, cal un pla més ambiciós i dotat econòmicament per part del Departament de Cultura per dur a terme la rehabilitació dels ateneus i per fer un estudi sobre les necessitats reals per rehabilitar i adaptar els ateneus a la normativa, que és cada vegada més estricta. En la mesura del possible, demanem també la implicació d'ajuntaments i diputacions.

La feina de conscienciació amb els ajuntaments és especialment important, perquè no ha passat només una vegada ni tampoc dues que un consistori hagi aprofitat la situació d'algun dels ateneus de la seva població per apropiarse'n els equipaments. Cal que estiguem al costat de les entitats, i que lluitem per salvar i preservar el patrimoni associatiu!

Sobre la relació amb l'administració pública és també responsabilitat de la FAC assistir a les entitats trobant-s'hi, reunint-s'hi i ajudar-los de dues maneres ben diferenciades: donant-los el màxim suport administratiu a l'hora de poder gestionar subvencions, però també dinamitzant l'entitat perquè aquesta pugui autogenerar els ingressos suficients com per poder sufragar costos.

És en aquests casos on tornem a destacar el paper del voluntariat i la feina de les socies i socis. De vegades sense la dedicació econòmica extraordinària de tota aquesta massa social que s'estima els ateneus, es

faria difícil embarcar-se en un projecte de gran envergadura. Ho hem vist també a El Círcol, però podem trobar experiències similars als ateneus que tenim a Horta, o bé a tants d'altres indrets que s'han trobat en aquesta situació. En aquest sentit, volem aprofitar per agrair profundament el suport que rebem de les administracions públiques, tant pel que fa a les aportacions que podem fer els ajuntaments, com sobretot també de les estructures supramunicipals com poden ser les diputacions o bé el govern de la Generalitat.

N'estem orgullosos de les relacions que tenim amb el Departament de Cultura i especialment amb la Direcció General de Cultura Popular, i de la preocupació que sempre ha mostrat pel tipus d'associacionisme que nosaltres representem. Ja ho saben que aquest departament que els esmentem passa per ser un dels més infradotats pressupostàriament en moltes ocasions, fet que sempre hem denunciat. El gabinet tècnic del Departament ha presentat aquest any una eina per mesurar l'impacte social dels ateneus. Demanem que el govern posi els recursos per poder-la posar en marxa, i que tirem endavant aquest projecte.

La nostra col·laboració amb el govern no acaba aquí. Les entitats que conformen la FAC, i la pròpia Federació també desenvolupem un treball conjunt amb diversos òrgans del Departament de Treball: el SOC, la Direcció General de Joventut i la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària. Amb el Departament de Presidència estem en col·laboració amb el Memorial Democràtic i amb la publicació de la nostra capçalera de prestigi, la **Revista Ateneus**, que enguany ha arribat al número 20, i que dóna veu a tots els ateneus del territori.

Des de la FAC, per cert, editem diverses publicacions, que ens serveixen per passar compte de la nostra gestió amb les entitats, a banda tenir un compendi dels fets més destacats que succeeixen al territori, en relació amb l'activitat associativa. Parlem de la Revista Ateneus, que els esmentàvem ara, i que va destinada a un públic general, l'InfoFAC, que és una revista destinada a les juntes dels ateneus, o l'InfoDirectius, que és el butlletí electrònic setmanal de la FAC. La Federació d'Ateneus, a més, edita, com gairebé totes les entitats, una memòria amb un resum de l'activitat de la FAC desglossada en diversos apartats, i l'Anuari, que es publica cada dos anys, i que fa un repàs a l'estat de gestió en números de les entitats federades.

Parlàvem de que la xarxa social interna de gent que de vegades s'organitza per poder ajudar a sufragar les obres d'un ateneu o per fer pinya davant d'algun moviment especulador d'un agent extern, de vegades també s'organitza entre ateneus, ara que parlàvem dels espais de les nostres entitats, per conformar un espai on el treball en xarxa és absolutament protagonista. Aquest és el cas de la Xarxa de Teatres d'Ateneus de Catalunya (XTAC), un dels projectes més importants que ha concebut la FAC, i que agrupa una trentena dels 179 ateneus que tenim federats, i que s'han autoorganitzat per crear una espècie de circuit amb programació coordinada i produccions pròpies que dóna veu a molts espectacles professionals d'arts escèniques.

D'aquesta iniciativa i de la col·laboració de la pròpia FAC, han nascut iniciatives molt reeixides com els dos darrers espectacles musicals que s'ha produït, 'Octubre', o 'Una Altra Estrena' que és la producció musical d'enguany i que està fent la gira en aquests moments pels teatres d'ateneus de la XTAC. No només la música sinó també el talent d'actors de la talla de Sergi Mateu en la representació de l'obra 'Puig i Cadafalch, un croquis', o la primera producció que es va estrenar, que era tot un clàssic 'L'Auca del Senyor Esteve', són sengles exemples d'autoorganització per portar a aquesta xarxa produccions molt treballades i amb un segell de prestigi darrera.

Les xifres parlen per sí soles: la XTAC aglutina a data d'avui 31 sales de 31 ateneus federats, un total de 13.000 butaques a disposició dels espectacles del circuit teatral conjunt. Amb dades a la mà actualitzades al 2018, durant aquell any es va produir 935 representacions o espectacles escènics, que van generar una inversió de 850.000€ en contractació. Aquestes són xifres ben rellevants, si les comparem amb alguns dels escenaris teatrals professionals més consolidats.

La XTAC neix doncs, amb l'afany de donar suport a la gestió dels teatres que tenen les entitats federades, per impulsar la dinamització dels espais teatrals oferint formació als programadors, avantatges i descomptes econòmics en la programació de representacions, una plataforma de venda d'entrades i un catàleg per consultar diferents espectacles, així com un intercanvi permanent entre els teatres que en formin part. El tema dels teatres té una especial rellevància perquè els ateneus que formen part poden formar part del catàleg de teatres que qualsevol pot llogar, i que suposa ingressos extra per l'entitat.

Com poden veure, gestionar tot aquest moviment ateneístic en conjunt i en tota la seva amplitud, comporta no només una gran responsabilitat, sinó també un gran volum de feina. És per això que fa una mica més de vuit anys, amb l'arribada de l'aleshores president entrant, Salvador Casals i la seva junta, es va donar un impuls notable i notori a la gestió interna de la Federació. En nom meu i de la junta que ara mateix presideixo, vull agrair també el paper destacat que aquestes persones, algunes de les quals són aquí al públic, han prestat per tal que l'ateneisme hagi arribat on és avui: un actor cultural important del país i, encara més, reconegut pel país. No en va, sense la seva valuosa aportació, avui no seriem ni Creu de Sant Jordi, ni tampoc Premi Nacional de Cultura 2019, ni entitat d'Utilitat Pública i ni molt menys Premi memorial Francesc Candel.

Però tampoc hauríem pogut celebrar com fem enguany, el 30 aniversari dels Premis Ateneus, un reconeixement anual als projectes de les nostres entitats i que ens omple d'orgull a tot el moviment cada mes de desembre. La gala dels Òscars dels ateneus. Sabien que en aquests 30 anys hem repartit 200.000€ en premis a 290 projectes guanyadors d'un total de 718 presentats per 580 entitats participants?

La junta que presideixo ha pujat a un tren d'alta velocitat i és la nostra missió que pugui mantenir aquest ritme.

En aquell moment, vam considerar que si no aconseguíem centrar-nos a tenir una federació forta, poc que podríem ajudar a les entitats quan ens ho demanessin. Després de molts esforços, tenim una estructura interna consolidada que, més enllà de l'assemblea (que és l'òrgan màxim pel qual ens regim) i la Junta Directiva, que és qui té la responsabilitat delegada de decidir entre assemblees i de triar i aprovar els pressupostos que han de sustentar una línia de treball anual, conté un equip tècnic molt complet que treballa a la seu nacional de Barcelona i que ajuda en el dia a dia a les entitats.

Des de la FAC, diversos ateneus amb sensibilitats similars o no, però d'un mateix territori, s'han unit per concebre quatre Delegacions Territorials que estenen els tentacles de la FAC, en el benentès, allà on no podem arribar des de l'oficina de Barcelona.

Les Delegacions Territorials de les comarques tarragonines, les comarques gironines, les de terra de ponent i la de Ciutat de Barcelona,,

ens ajuden a donar un servei de quilòmetre zero des del territori i pel territori.

Enguany, des de la Delegació de les Terres de Ponent hem endegat, per exemple, el cicle 'Nostrades', que ha fet una gira de quinze concerts per diversos ateneus de la demarcació de Lleida amb cinc cantautors de Ponent. Un cicle que mostra orgull de territori i de país. És molt important que donem suport a les entitats que estan escampades pel territori, garantint un suport econòmic base, que n'asseguri la seva supervivència, perquè en la majoria dels casos, l'ateneu del poble és l'única eina cultural que vincula aquella població, i a la vegada és una vèrtebra imprescindible de la columna cultural del país. No desconnectem del territori, no desconnectem del camp.

Per altra banda, la FAC no es centra només en aquesta organització interna. Des d'aquí impulsem una projecció exterior en la qual hi creiem, i molt. I la voluntat per fer-ho és molt clara: donar a conèixer la tasca de la FAC en matèria de cohesió social que fomenten els nostres adherits, pel que mantenim contacte amb diferents entitats culturals i no culturals existents a l'estat espanyol. L'any 2014, per exemple, vàrem participar al Fòrum de Ateneos organitzat a Còrdova, conjuntament amb una entitat germana, la Federación de Ateneos de Andalucía, amb la qual mantenim aquests llaços d'amistat i de relació cultural, tan importants per a l'enriquiment de qualsevol societat que aspira a anar fent passes endavant. La iniciativa del Turisme Ateneístic és una oportunitat anual pels nostre ateneus associats de conèixer i intercanviar experiències amb altres ateneus del Regne d'Espanya. Fins ara hem conegut altres realitats ateneístiques a Galícia, Andalusia, el País Valencià d'entre d'altres. Grans territoris, grans experiències. Des de la FAC liderem el moviment 'Amigos de los Ateneos' que ens manté a prop de tot l'ateneisme ibèric.

Des del món dels ateneus no oblidem un aspecte absolutament rellevant en el sí del nostre moviment: el paper de les dones. Com bé saben, un dels grans estigmes que hem arrossegat i que estem lluitant per revertir, és la masculinitat de les direccions de les nostres entitats. El funcionament de les entitats des dels seus orígens, no ens enganyem, desplaçava en la majoria de les ocasions a les dones. Quan hom entra en un ateneu i agafa la llista de presidents, el més probable és no trobar-hi cap dona. Aquesta és una xacra que ens hem proposat fermament combatre. No en va, com a Federació fem confiança a un

equip tècnic que respecta els criteris de paritat i de gènere. I poc a poc, anem trobat també noves presidentes a les nostres entitats. Des de la nostra junta obrim les finestres a aquests aires de normalitat i seguirem vetllant perquè les dones tinguin l'oportunitat de liderar la cultura de la qual formen part, més enllà de tenir la consellera del ram dona.

El futur dels ateneus serà feminista o no serà, però també passa per una renovació en el sentit d'afavorir relleus de joves a les entitats. Els dèiem que la mitjana d'edat era de 50 anys, i això vol dir que agafant la franja alta d'edat, és cert que hi ha moltes entitats que tenen juntes directives on la presència dels joves és veritablement escassa. La nostra delegada a Girona, una dona jove, l'Olga Porterias, ens ho recorda sempre: obrim la porta al jovent, perquè ens portarà una alenada d'aire fresc que farà rebrotar les entitats que estiguin més encallades. Des de la FAC ens en preocupem, i és per això que amb el Projecte Jove que impulsem, hem aconseguit que fins ara se n'hagin beneficiat 11 entitats. La voluntat d'aquest projecte és la de millorar, fomentar i consolidar la participació i la implicació de joves en les activitats que es duen a terme a les entitats federades d'arreu del territori, amb el suport d'una persona tècnica especialitzada en dinamització juvenil.

Ja ho veuen, i per si no ho sabien, els ateneus són entitats amb molta història però també amb molta vida i, sobretot, amb moltes persones al costat empenyent per poder preservar un patrimoni imprescindible per al país: la cultura popular que és l'element diferenciador de tota Nació. I com deia també el nostre amic Ciceró "Oh llibertat, mot dolç!".

La cultura ens fa lliures.

Moltes gràcies!